

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ט שבט תשפ"א | דף היומי בבלי: פסחים עב | דף הכולל: ראש השנה ז.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף י' הגה "ונוהגין להחמיר" עד אמצע הסעיף "ובשבוע שחל בו תשעה באב".
מוסר: שם עולם - וראה עוד את חומר העוון' עד 'ואיתא במדרש רבה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ובעבור שהלשון קלה' עד שער השקר 'ויש בענין השקר'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

נצחו אראלים: מרנן הגרמ"ד סולובייצ'יק והגר"י שינר זצ"ל - יריעה נרחבת של עובדות מרתקות שיחות ופנינים משולי אדרכתם | "נכנסתי לחדר, כיביתי את האור והתחלתי לבכות" | המחלים מקורונה - האם מחוייב בברכת 'הגומלי' | 2074

על דא ועל הא

**"נשלחתי פעם להעביר כסף לאברך שגר בשוק
מאה שערים. הלכתי לדירתו והיא היתה ממש
חורבה... אך הוא בשום אופן לא רצה לקבל
ממני את הכסף, אמר שיש לו מספיק..."**

הגאון רבי משולם דוד הלוי סולובייצ'יק זצוק"ל מספר על בני התורה בדור הקודם שידעו להתייחס לעולם הזה כפרוזדור

פרי מעשיהם. הלא כנגד כל הנאה שנהנה אדם בעוה"ז מנכים לו משכרו לעוה"ב. וכיצד בטוחים כ"כ שישאר לנו משהו בעוה"ב אחרי כל מה שאנו לוקחים מהעולם הזה...

"לפני כשישים שנה [בשנת תש"ד] סיפר לי אחד מיושבי בית המדרש שבא אליו דודו מארצות הברית ורצה לקנות לו מקרר, ואמר לי שהוא מיאן בדבר ולא הסכים בשום אופן, שכן כל הנאה כאן בעוה"ז מנכה מהטוב הצפון לעוה"ב והוא אינו רוצה שיחסר לו שום דבר מהעוה"ב... כך חיו היהודים בדור הקודם, בהרגשה תמידית שכל דבר שנוטלים מהעוה"ז מקטין את העוה"ב וממילא לא רדפו כ"כ אחרי עוה"ז ולא הצטערו על כך שאין להם כ"כ עוה"ז. והמצב בדור הקודם היה, שלא היו אפילו דברים פשוטים. "זכורני מבריסק שלא היה עדיין המושג של מים מהברז, אלא היה שואב מים שהיה שואב מהנהר ומחלק לכל בית בחבית שעמדה מחוץ לבית, ובחורף כשקמו בבוקר ורצו ליטול ידים היו צריכים לשבור הקרח מלמעלה כדי להגיע למים שלמטה, והמים הללו היו קרים כ"כ, שהרגישו שהם חותכים את הידים (כשסיפרו

"על כן תמצא מאמרי חכמינו זכרונם לברכה רבים, כולם בסגנון אחד מדמים העולם הזה למקום זמן ההכנה, והעולם הבא למקום המנוחה ואכילת המוכן כבר, והוא מה שאמרו: העולם הזה דומה לפרוזדור" (מסילת ישרים פרק א).

שח הגאון רבי משולם דוד הלוי סולובייצ'יק זצוק"ל: "בירושלים, בדור הקודם, ניתן היה לראות דמויות של נקיי דעת, אנשים שלא היה להם כלום מן העוה"ז ועסקו כל ימיהם בתורה מתוך צדקות גדולה. זכורני את החברותא שהיתה בין ר' טודרוס הרשלה ז"ל ור' יודל הולצמן ז"ל, יהודים גאונים וצדיקים שחיו בפשטות מופלאה ובחיי דלות ועניות, וגדלו בתורה כל הימים כאשר אין מעניין אותם צרכיהם הגשמיים כלל ועיקר; ועוד דמויות כאלו שלא ראו במקומות אחרים, אנשים שאין להם מהעוה"ז כלום וחיים כל ימיהם בצדקות וביגיעה בתורה. כיום נשתנה הכל, וכל אחד צריך את כל הנוחיות ותענוגי העולם, ואיננו לומדים כדבעי לפי רוב הטובה הזו המזומנת לפתחנו. ומי יודע אם איננו בגדר רשעים המקבלים עולמם בחייהם לאכול בעוה"ז

להשוות בין בני התורה שלפני כמה עשרות שנים ובין בני התורה
דהיום. זכורני שבשנים תש"י ואילך במשך כמה שנים היתה רוח
של עליה בחורה ויראת שמים והבני תורה מאסו בעולם הזה
ולמדו מתוך הדחק. הרבה בני תורה גרו בדירות עם מטבח משותף
לכמה משפחות, וכן הנוחיות היו מחוץ לדירה, וכל השאיפה היתה
לגדול בתורה ויראת שמים.

"באותן השנים הייתי פעם שליח להעביר כסף לאברך אחד
שהיה גר בשוק של מאה שערים. הלכתי לדירתו והיא היתה ממש
חורבה. המדרגות היו שבורות והדירה עצמה א"א בכלל לתאר,
לא היתה לזה צורה של דירה. ורציתי למסור לו את הכסף - היה
זה עשרים או שלושים לירות שטרלינג - והוא בשום אופן לא
רצה לקבל ממני את הכסף ואמר שיש לו מספיק ואינו צריך, ולא
הצלחתי לשכנעו בשום אופן והוצרכתי לחזור בלי למסור את
הכסף. וכן היו הרבה בני תורה אז..

"סיפר לי אחד שלמד בברנוביץ, ששם לא היה חדר אוכל
בישיבה אלא אכלו 'ימים', שבכל יום אכלו אצל בעה"ב אחר, והנ"ל
הצליח לסדר כמה ימים בשבוע אבל ליומיים בשבוע לא היה לו
סידור קבוע לאכילת 'ימים'. והנה יום אחד שאלו המשגיח הצדיק
ר' ישראל יעקב לובסשאנסקי מה נשמע אתו ואיך הוא מסתדר,
והבחור הנ"ל ענה לו שב"ה הכל בסדר מלבד זה ששני ימים אין
לו איפה לאכול. כששמע זאת ר' ישראל יעקב, רקע ברגלו על
הארץ וצעק: האם הישיבה נעשתה כדי לאכול 'ימים', או שהישיבה
נעשתה ללמוד תורה?! והנה, ר' ישראל יעקב היה רחוק מלהיות
אכזר, אלא שצעק כן כדי לחנך אותו שעיקר השהות בישיבה היא
כדי ללמוד, ועליו להבין שכשנשאל 'מה נשמע אתו' הכוונה על
עניני הלימוד והרוחניות, ולא היה לו לענות על ענין אכילה".

(מתוך שיעורי רבנו משולם דוד הלוי - על התורה)

לראשונה על ענין הברזים, שיש בווינה ברז בקיר שיוצא ממנו
מים, לא האמינו לזה). וכשרצו לשתות כוס תה, היתה קופסה
קטנה עם ד' חורים מלמעלה, והכניסו למטה עצים והדליקו אותם
והניחו מעליהם כלי עם המים שיתחמומו, ובחורף העצים היו
רטובים ועד שהצליחו לעשות את האש לקח הרבה זמן וגם הבית
התמלא עשן. לעשות כוס תה לקח כעשרים דקות. לא היה בית
הכסא בבית כמו שיש היום, רק בסוף החצר רחוק קצת מן הבית
היתה איזו חפירה, ואפשר לתאר איזה מאוס היה זה, ובחורף היה
פחד גדול ללכת לשם בשעות הלילה. ועם כל זה היו פניהם של
האנשים צהובים ושמחים יותר ממה שהם כיום, עם כל השפע.

"וכן בביתנו לא הסכים מרן ז"ל להכניס מקרר, והשתמשו
בבלוקים של קרח, עד שאירע מעשה שמחמתו הסכים לזה,
שפעם אחת היו שבת ושבתות סמוכים זה לזה והחום היה גדול
מאוד, והלכנו לחפש חתיכת קרח לשמור בה הדגים שיתקיימו
לב' הימים, אבל כבר לא היה אפשר להשיג קרח והוצרכנו לנסוע
לגבעת שאול שהיה שם בית חרושת של קרח, ורק סמוך לשבת
השגנו איזו חתיכת קרח, אבל היא נמסה באמצע היום והאוכל לא
נשאר בטריטיות והתקלקל, ולא ידעו מזה, ולאחר שאכלו ממנו היה
לכולם חולי מעיים. וכשראה מרן ז"ל שזה כבר יכול להביא לידי
חולי הסכים להכניס לביתו מקרר חשמלי.

"וכן אופן הבישול אצל מרן ז"ל היה על פתיליה של נפט. והיה
יהודי אחד שראה איך צריך לטרוח בכל פעם שמבשלים, הלך
וקנה כירים של גז עם שלש להבות ונתנו למרן ז"ל במתנה, אולם
מרן ז"ל לא הסכים להשתמש בו והעלה אותו אל הבוידעם והיה
מונח שם עד יום פטירתו. ואמר לנו אז: דעו לכם כי כל הנאה
יתירה כאן בעוה"ז מורידה ומנכה מהחלק הצפון לעוה"ב..."

"ולא רק בדורות הקודמים, אלא אפילו בדור זה גופא אי אפשר

גלריה: הלווית מרן הגרמ"ד סולובייצ'יק זצ"ל

"נולדתי לפני למעלה מתשעים שנה, נרשמתי לאוניברסיטה בפיטסבורג בגיל 16, אבל... בדיוק אז הדמעות של אמא שלי התחילו לעבוד!"

מרן הגר"י שיינר זצ"ל חשף את קורות חייו בועידת אחינו שנת תשע"א • מיוחד

סיימתי לימודים בבית הספר. הוא התעניין בילד בן 16, והוא שאל את הורי, "מה? למה לא תשלחו אותו לנוי יורק לשיבה?". "שיבה? מה זה שיבה?", הורי לא ידעו מה זה שיבה. הם היו מאד חרדים, שומרי שבת, כשרות הכל, אולי הם זכרו על ישיבות מפעם בפולין, אבל לא היה להם שמו של מושג שקיימות ישיבות באמריקה.

אז הוא אמר, "אני אקח אותו לשם". והוא לקח אותי. עברו שש חדשים עד שעזבתי איתו לנוי יורק, היצר הרע, השטן לא נותן כ"כ מהר, הוא גרם לי לרוץ פעם אחרי אוטובוס והחלקתי על הקרח ונפלתי ונקעתי את הרגל. הייתי בגבס שלשה חדשים ולא יכולתי לנסוע לנוי יורק, הייתי צריך לבקר אצל הרופא כל כמה שבועות.

אמא שלי ע"ה היתה מורידה נהרות של דמעות בהדלקת נרות. החזו"א נשאל איך הקיבוצניקים, שדורות לא היה אצלם ריח של תורה, נעשים פתאום בעלי תשובה. אמר החזו"א שדמעות של אמא אינם שבים ריקם. הם חודרים הרים של ברזל ומגיעים עד כסא הכבוד. לפעמים זה לוקח שנה ולפעמים דור, ולפעמים שלשה דורות, אבל הם תמיד מגיעים, ואז הדמעות פועלות והקב"ה עונה לתפילות של האמא או הסבתא. אני בן יחיד, היא היתה מורידה נהרות של דמעות. היא ראתה מה קורה מסביב, שבנים לא הולכים כלל לביהכ"ס, וממילא לא אומרים קדיש, אז היא היתה בוכה, רבש"ע עזור לי שהבן שלי יישאר יהודי. התפילות של אמא שלי לבסוף הגיעו, ונענו. הרב בנדר לקח אותי לנוי יורק והיו עוד שני אנשים. האחד היה ר' יצחק קארפ, הוא היה החתן של רב מנדלוביץ. הייתי בקעמפ מתיבתא, הקב"ה יש לו את הדרכים, הוא מחלה אותך ומרפא אותך, הוא שובר את הרגל, אבל הוא משיג בזה את מה שהוא רוצה. והוא החלה אותי. השתעלתי הרבה והייתי צריך את האויר שבהרי הקעסטילס. הקעמפ היחיד באותם ימים היה קעמפ מתיבתא. שם התיידדתי עם משה יחזקאל סמואלס, הוא היה אולי שנה צעיר ממני, ויצחק קארפ שנה או שנתיים יותר גדול ממני.

משה יחזקאל היה מבלה איתי, ויצחק היה הולך איתי להליכות ארוכות ואומר לי שטיקלאך תורה מהרב"ה ר' שלמה ואז, כוונתי היתה להמשיך בדרכי לשיבה הראשונה שבאתי לנוי יורק, אבל יצחק אמר, לא! יצחק אמר ליצחק, לא! אתה לא חוזר לשם, אתה הולך לשיעור של ר' שלמה, והוא משך אותי לשם, הוא משך אותי

גדלתי באמריקה, בפיטסבורג, פנסילבניה. 60,000 יהודים. רובם יהודים יראי שמים מאירופה. נולדתי שם, וכשגדלתי הלכתי לבית ספר. לא היו ישיבות, לא היו תלמודי תורה. בניו יורק היה כבר התחלה של משהו. היו כמה יהודים מוזרים, כולם התייחסו אליהם כמוזרים, שהם התחילו בייסוד ישיבות, תלמודי תורה. אחד מהם היה הרב"ה שלי, ושל עוד כמה בחדר זה, ר' שרגא פייבל מנדלוביץ זכרונו לברכה.

הביטו עליו כאדם בלתי ריאלי, ואמנם זו האמת, הוא לא היה ריאלי. הוא יצר יש מאין, הוא יחד עם שותפו ר' בנימין וילהלם. יחד הם יצרו תורה יש מאין בניו יורק. אבל בפיטסבורג באותו זמן לא היה כלום. היו לי הרבה חברים. היו אז הרבה יהודים, אבל מעט מאד - אפשר לספור על כף היד - נשאר דתיים. מדוע אני מספר לכם כל זאת? מה זה נוגע להיום?

יש לנו אבא גדול למעלה, והרבה דברים הוא עושה שאף אחד לא יודע מדוע, אבל יש לו דרכים שונות כיצד לנהל את העולם. ולפעמים קשה להבין מדוע הוא עושה הרבה דברים. חלק מהדברים שאנו רואים, שצריך ללמד כל אחד שיעור מיוחד, הוא שאין, כלום, לא קורה במקרה. אין כזה דבר. הכל השגחה פרטית. ה' יתברך הוא המנהל את העולם. מה שכל אחד מאיתנו כאן ברגעים אלו בחדר זה, זה לא קרה במקרה, הקב"ה עשה זאת בכוונה. כל אחד מאיתנו יכול לכתוב ספר חיים, אם הוא כשרוני - בעצמו, ואם לא, ע"י אחר כשרוני, אבל מסתבר שכל אחד מאיתנו יכול.

אני רוצה לתאר מעט... אני לא יודע הרבה מסיפורי החיים של אחרים, אני יודע יותר על סיפור החיים שלי, שהוא לא כתוב. תמצית חיי השתנו ע"י שלשה אנשים. ושם: האחד ר' אברהם דוד בנדר, הסבא של ראש ישיבת דרכי תורה בפארקוואי הגאון ר' יעקב, הוא היה משולח והגיע לפיטסבורג לאסוף כסף לשיבה. אנשים חשבו שזה היה רק במקרה שהוא הגיע לאזורנו, בד"כ הוא היה מגיע לאזור אחר בפיטסבורג, שם היה לו משפחה. אבל פעם אחת הוא הגיע לאזור שלנו, ואנו היינו אחת המשפחות הבודדות שאכלו בביתם כשר, אז הוא התארח אצלנו, הקב"ה סידר זאת כך.

רוב המשולחים, יש להם אכסניה שם אוכלים וישנים, אבל אינם מתעניינים בילדים של המשפחה. אבל רבי בנדר היה שונה. הייתי אז בן 16 והוא שאל אותי מה אני לומד, ענית לו שעכשיו

בבית. קרא הרש"ש לחייט ואמר לו הנה זמן הפרעון עבר, הסתכל החיט בתדהמה, הרי שילמתי לך בבית באותו יום שסיכמנו. אמר לו הרש"ש אני לא זוכר, נלך לדין תורה. הלכו לדין תורה, והבי"ד פסקו שעליו לישבע ויפטר, אמר הרש"ש אני לא ייתן ליהודי לישבע. ח"ו שיהודי יישבע לשקר בגללי, אני מוותר. הוא היה מספיק עשיר בכדי לספוג הפסד כזה.

אבל היהודים בעיר שמעו על כך ולא היו מרוצים מהסיפור, וכולם התחילו לבייש אותו, איך נאמין שהרש"ש שכח ששילמת לו. אף אחד לא רצה להתעסק איתו יותר וכך ירדה פרנסתו פלאים עד שלא נשאר לו כלום, ולא היה לו מה לעשות יותר בוילנא. הוא עזב את וילנא לאיזה צרף קטן בסביבות וילנא, ושם הוא חי בעוני מוחלט. בחודש ניסן שאח"כ, כמוני שאני פותח כל ניסן את השער יוסף, כך הרש"ש, אני לא יתפלא שהיה זה השער יוסף שהוא החזיק בידו... הוא התחיל הוריות לסיים, והיה לו הקושיא שהוא כותב בפירושו, מדוע זה טעות, הרי מצוה לשמוע וזה חיוב על ימין שהוא שמאל וכו'. אז הוא הוציא את השער יוסף שוב פעם, והוא רואה בכריכה כסף, שלש מאות רובל.

אוי! הוא מיד קלט שבאמת החייט שילם לו בזמן, והוא זה ששכח! הוא חיפש את החייט. אף אחד לא ידע היכן הוא, אבל הרש"ש מצא אותו במקום לשם הוא עקר. התחנן הרש"ש שיסלח לו, אתה צודק ואני טעיתי. אמר לו החיט איך אני יכול לסלוח לך, הכסף שלי איננו, הכבוד שלי איננו, איך אמחול לך. אמר לו הרש"ש, אלך לכל ביכנ"ס בוילנא ואכריז שאתה הצדיק ואני טעיתי. אמר לו החיט וכי יאמינו לך, הם יאמרו שזה הכל מהצדקות של הרש"ש, להאשים את עצמו אפילו שהאמת אינה כך.

ואז הגיע הרש"ש עם רעיון אדיר, הוא אמר לחיט, אני זוכר שיש לך בן שהוא בגיל הנישואים, ולי יש בת, אני ישיא את הבת שלי עם בנך ואז הם יאמינו לך. זה כולם יודו שאם אינך צודק לא היינו נעשים מחותנים, נכון? אמר לו החייט, נכון, אז הם יאמינו. והם נישאו. ר' שלום שבדרון אומר וארט נפלא, תדמיינו לעצמכם, ל' יום קודם ליצירת הולד הכריזו בשמים שהבן של החיט יינשא לבת הרש"ש. איזה תמרונים היו צריכים להיעשות כאן בכדי שהשידוך אמנם יצא לפועל. לכן עשה הקב"ה את הרש"ש כ"כ עשיר, כדי שכל זה יקרה, ולכן הרש"ש שכח.

בקיצור, לכן אני, בת פלוני לפלוני. לכן התחלתי לשבת ללמוד אחרי שגמרתי תיכון, וסמסטר אחד באוניברסיטת פייטסבורג, אבל כל זה בזכות המעשים טובים של שלשה אנשים. כל אחד מכם יש לו את ההזדמנות הזו, להציל ילדים של הקב"ה, כמו יצחק קארפ ומשה יחזקאל שהצילו אותי לתורה, וזה העבודה שלנו בעוה"ז, וזה מה שאנו עושים כאן בחדר זה.

הקב"ה יעזור שכל אחד יפנים את המסר ויעשה את המוטל עליו.

(דברים שנאמרו לאורחי ועידת ארגון 'אחינו' ניסן תשע"א)

לר' מנדלוביץ, והוא משך אותי לר' שלמה, ושם הייתי מאז. אותם שלשה אנשים, אם לא הייתי בניו יורק לא הייתי בקעסטילס. א"כ הרב אברהם דוד בנדר, הוא זוכה לציון לשבח הראשון, ויצחק קארפ ומשה יחזקאל סמואלס מקבלים את שני הציון לשבח הבאים, הם שלחו אותי למשימת החיים שלי.

ולכן אני כאן הערב, הם שלחו אותי לכאן הערב. לדבר. דמיינו לעצמכם, אני זכיתי ללמוד אצל ר' שלמה, הרב'ה ר' שלמה, שנים! ואח"כ אצל הרב'ה ר' ראובן, שנים. והוא היה השדכן שלי, ר' ראובן, עם אחיינית שלו. נכדה של ר' ברוך בער. אבל רק תדמיינו, כשאשתי ע"ה, כשהיא נולדה, הבת קול יצאה ואמרה בת פלוני לפלוני, שאסתר לאה בת ר' משה, נכדת ר' ברוך בער, תינשא ליצחק אריה ב"ר דב.

יצחק אריה ב"ר דב באותו העת היה בפייטסבורג פנסילבניה, בן שלש שנים. היא נולדה בוילנא. איך נעשה שידוך כזה? איך יכול להיות כזה דבר? כ"כ הרבה סיבות ששידוך כזה אינו יכול לקרות. קודם כל היא בוילנא והוא בפייטסבורג, וחוף מזה הוא במקום כזה... איך הוא יינשא לנכדה של ר' ברוך בער. הרבש"ע הוא אמנם זה שהחליט... אבל אנו לא מבינים דרכי הקב"ה איך שהוא עושה.

יש סיפור מפורסם על הרש"ש, יש הוספה שאני מוסיף על הסיפור, אני לא יודע אם זה נכון או לא. סיפור מפורסם. הרש"ש היה אחד מהגאונים הגדולים בזמנו, הוא תמיד היה שקוע בתורה. והוא היה ג"כ אחד מהעשירים הגדולים בזמנו. הוא היה סוחר בנקאי גדול בוילנא. היה לו גמ"ח גדול והוא הלוח לאנשים כסף, הוא היה בעל חסד גדול. יום אחד בתחילת ניסן הרש"ש הלוח לחייט ירא שמים, לא ת"ח גדול אבל ירא שמים ואמין. הוא היה צריך סכום גדול, שלש מאות רובל, סכום גדול באותם ימים, כמו \$ 25,000, אבל הוא ביקש מאד מהרש"ש שיתן לו הלואה זו.

הרש"ש התרגש מהתחנונים שלו והוא הלוח לו, אבל הוא אמר לו בבקשה תחזיר לי את הסכום בדיוק שנה מהיום. בדיוק אחרי שנה באותו יום הגיע החייט לרש"ש. הוא לא היה בבנק, זה היה סגור, אז הוא הלך לביתו ודפק בדלת, ע"מ לשלם כמו שהוא התחייב. הרש"ש הכניס אותו לביתו, הרש"ש היה שקוע מאד בלימוד. אמר לו החייט אני חייב לך שלש מאות רובל לגמ"ח והיום זמן הפירעון, אני רוצה לשלם לך, הרש"ש שהיה שקוע מאד בלימוד אמר לו, אני לא יכול שתפריע לי עכשיו. אמר לו החיט אבל הבטחתי שאשלם היום. אמר לו טוב, תן לי את הכסף. הוא נתן לו את הכסף, והרש"ש כיון שלא היה בבנק ולא היה לו את הכספת במקום, הוא הניח את הכסף בתוך הכריכה של הספר שהוא למד בו.

החייט עזב בשמחה על ששילם בזמן. שבוע אח"כ הרש"ש היה בבנק שלו ושם היה לו את הפנקס שלו והוא רואה שהחיט חייב שלש מאות רובל, וזה לא נמחק, וכיון שהיה כ"כ שקוע בלימוד באותו זמן שפרע לו החיט, הוא לא זכר שכבר שילם לו

צפו בגלריה: מרן הגר"י שיינר זצ"ל משתתף באירועי 'דרשו' בעשור האחרון

הסיפור היומי

התנצל הגרמ"ד סולובייצ'יק ושאל את אביו הגר"י זצ"ל האם אפשר לדחות את השליחות לזמן מאוחר יותר, כי זה כשעה ומחצה שהוא מתייגע בסוגיא חמורה מאד, ורק עתה הוא מתחיל להבינה

כך זוכים לסייעתא דשמיא בלימוד התורה

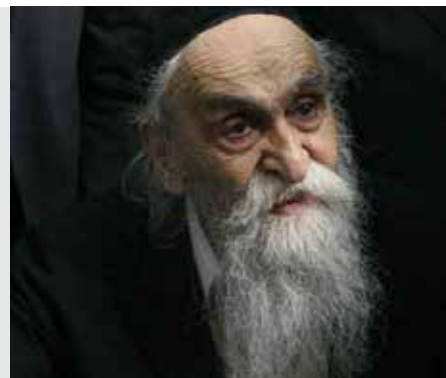
ואמר אודותיו בנימת ביטול, שמכיוון שעסק כל כך הרבה בצרכי ציבור בצדקה וחסד, על כן לא נותר ממנו ספר חידושים (כלומר, שאם היה ממעט בחסדים היה מחדש יותר).

כשמוע כן הגר"ח נעמד על מקומו בסערה וזעק: "כשיהודי לומד תורה, ובאמצע לימודו מבקשים ממנו לעשות ליהודי איזו טובה (במקום שא"א לעשותה ע"י אחרים), והוא דוחה אותם בטענה שאינו יכול להפסיק מלימודו, אזי גם כאשר הספר פתוח לפניו הרי הוא כסגור... אבל אם הוא סוגר את הספר והולך לסייע ליהודי, אזי גם כאשר הספר סגור הרי הוא כפתוח... ובזה יזכה לסייעתא דשמיא והתורה מתברכת אצלו. (באר הפרשה)

וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו (ויקרא כה לה)
סיפר הגרמ"ד סולובייצ'יק, שבצעירותו שלחו אביו הגר"י זצ"ל למסור סכום מעות לאיש פלוני עני ואביון. התנצל הבן ושאל אם אפשר לדחות את השליחות לזמן מאוחר יותר, כי זה כשעה ומחצה הוא מתייגע בסוגיא חמורה מאד שלא מצא בה ידיו ורגליו, ורק עתה הוא מתחיל להבינה, על כן ברצונו לסיים את לימודו ומיד לאחמ"כ יקיים שליחותו.

נענה הגר"י זצ"ל וסיפר מעשה שהיה אצל אביו הגר"ח זצ"ל: פעם ישב באספת הרבנים עם גדולי הדור, ובין הדיבורים נתגלגלה השיחה אודות הגאון רבי אליהו מייזל זצ"ל. נענה אחד מן היושבים

לפני כמה שנים ביקר אצלי פרופ' לחינוך, זקן בן 85 ואמר לי: "כל שנתיי עסקתי במציאת דרכי חינוך חדשות, את זה למדתי ואת זה לימדתי אחרים. והגעתי למסקנה שהדרך הישנה שנהגו המלמדים בחיידרים, זוהי דרך החינוך הנכונה"

קטעים נבחרים מתוך שיחה שקיים הרב יעקב הייזלר במעונו של מרן הגרמ"ד סולובייצ'יק זצ"ל

הרב יעקב הייזלר

עובדות וסיפורים מהגאון מווילנא, מרבי חיים וואלוז'ינער ורבי זלמ'לע, מרבי יהושע לייב דיסקין ועוד גדולים, אודות ירה"ש והתמדת התורה שלהם, וכן על יראת החטא שלהם ועד כמה פחדו מלעבור את פי ה', ובכך קיבלנו שאיפות בעניינים אלו, וכל זאת בכדי להידמות אליהם ולו במקצת".

ראש הישיבה ממשיך ואומר: "וגם אתם, גם מנקיי הדעת שבירושלים ישנם הרבה עובדות וסיפורים שניתן להתעורר מהם, אותן דמויות מופלאות שאני עוד זכיתי לראות ולהכיר מקרוב. אני זוכר את החברותא הנפלאה שהיתה בין הצדיק ר' טודרוס הרש"ר זצ"ל והצדיק ר' יודל הולצמן זצ"ל, כאלה צדיקים, וכן באיזו פשטות מופלאה הם חיו, כאשר למרות הדלות והעניינות הנוראה שהעיקה על ביתם, הם גדלו בתורה ולא עניינו אותם כלל צרכיהם הגשמיים. דמויות שכאלו חושבני שרק בירושלים של אז ראו כמותן".

ומוסיף סיפור נפלא אשר בדידיה הווה עובדא: היה זה בהיותו ילד קטן כבן ד' או ה' שנים, אז ראה בביהמ"ד בבריסק שבו התגורר, יהודי זקן מברך ברכת 'אשר יצר' בדבקות עצומה ונוראה, ומתוך התרגשות נדירה, אשר עד היום, למרות שכבר עברו מאז למעלה משמונים שנים, אינו יכול למוש מזכרונו מתיקותו המיוחדת של אותו זקן... ראש הישיבה מגלה לנו, שכאשר שאל אח"כ את אחד מחבריו מי הוא הזקן שמברך כ"כ בדבקות עצומה את ברכת 'אשר יצר', ענה לו חברו כי זה הוא גאון הדור ושר התורה בדור הקודם, הגאון רבי ברוך בער מקמניץ זצוק"ל, אשר התפרסם בעולם התורה, מלבד גאונותו האדירה, גם בעוצם עבודת ה' ובקדושתו העצומה.

ראש הישיבה מפטיר בדבריו ואומר: "אם סיפורי צדיקים יכולים להשפיע מאוד על נפש הנוער, על אחת כמה וכמה שכאשר מסתובבים סביב תלמידי חכמים וצדיקים אמיתיים, הרי שמעשיהם והליכותיהם בקודש משפיעים עמוק עמוק על נפש האדם, ובמיוחד על לב הילדים הצעירים וכך עלינו לחנך אותם. "אולם ההבדל בין שיטת החינוך שאנחנו ראינו אצל אבינו זצ"ל, וכפי שהיה בתקופתנו בכל בתי החרדים, אינו מסתכם רק בסיפורי מעשיות ובתפילות. המרחק בין סגנון החינוך של אז לשל היום - הוא פער אדיר וגדול".

רכישת צעצועים

"כל הנהוג של רכישת צעצועים ומשחקים המקובלת ונפוצה

לאו בכל יומא מזדמנא מילתא לשבת על שולחן מלכים, ולשמוע מהם דעת תורה וקול ה' ברמה על ענייני השעה והתקופה. בכבוד ראש ובחרדת קודש, נכנסו למעונו הצנוע בבית הגדול והמפורסם של מרן ראש ישיבת בריסק, הגרמ"ד הלוי סולובייצ'יק שליט"א (זצ"ל), שברחוב 'עמוס' שבירושלים עיה"ק, אשר משם יוצאת תורה ויראה, ומהווה תל תלפיות לשוחרי תורה ויר"ש צרופה, מזה למעלה מיובל שנים. ראש הישיבה שליט"א, (זצ"ל) המעתיק הנאמן למשנתו הצרופה של אביו 'הרב מברייסק', רשכבה"ג מרן הגר"ז זצוק"ל. להלן קטעים מהשיחה המרתקת.

מהפך בחינוך

"אנחנו צריכים לעשות מהפך בענין החינוך, כי בשיטת החינוך החרדי היום חסרה החדרת יראת שמים תמימה בלבבות הצעירים. וכן מצד ההורים, חייבת להיות מסירות. הם צריכים להתפלל, אין סוף תפילות צריכים ההורים להתפלל, אין תחליף לדמעות של הורים! אבל לצד התפילות, ההורים צריכים לדבר עם הילדים הרבה על נושא של לימוד התורה, להחדיר בהם אהבת תורה, את הנחישות ואת ההתמדה. אירע שפעם נכנס אחד ממקורבי אאמו"ר עם בנו הקטן, לבקש עבורו ברכה, שיגדל ויעלה מעלה מעלה בתורה ובייר"ש. הביט אאמו"ר בעיניו הטובות בילד הקטן, ופנה לאבי הילד ואמר לו: 'הילד יהיה תלמיד חכם בעזה"י, כפי מה שהאבא ילמד אותו... וירא שמים יהיה הילד כפי הדמעות והתפילות, שאם הילד תתפלל ותעתיר עבורו דבר יום בימונו...".

"אחד הדברים החשובים, שניתן על ידם להחדיר יראת שמים בקרב הילדים, הוא לספר את תולדות חייהם של גדולי ישראל, בשילוב עובדות והנהגות איך שהם גדלו והתעלו בתורה ובייר"ש, ביגיעות גדולות ועצומות, כפי שאאמו"ר זי"ע היה נוהג אתנו בילדותנו, לספר לנו כסדר סיפורים על גדולי הדורות, כאשר סיפורים אלו, הגדושים ועמוסים באהבת וחשקת התורה, תוך שאיפה לגדלות בתורה משולבת ביראת שמים טהורה, ופחד מחומרת העבירה - מביאים לילד שאיפה עזה לצעוד בדרכם וללכת בעקבותיהם".

כאן ביקשנו לשמוע מראש הישיבה אם זכור לו אילו סיפורים ועובדות אותם סיפר האב הגדול מרן הגר"ז זי"ע בבית בילדותו? כפי הזכור לי מילדותי, אאמו"ר זצוק"ל היה נוהג לספר

ידיו מוקצה בשבת, ואמר כשהוא רועד כל כולו 'הלא שבת היום!!!', והיו הדברים משתמעים, כאילו הוא זועק ובוכה בכאב לב: 'הלא בוערת כאן שריפה, ואיך מכניס את ידו לתוך האש 'עס ברענט דאך אפייער'...' (הרי בוערת פה אש).

עם הרבי מראדזין זי"ע

"ככלל יחסם של גדולי וחשובי האדמורי"ם כלפי אאמו"ר זצ"ל, היה תמיד בהערכה גבוהה מאד. זוכר כשהיינו באוטבוצק, היה אבינו הולך לשמוע קריאת התורה אצל הרבי מראדזין זצ"ל, וביום שישי הלך אבינו לבדוק אם העירוב כתיקונו כדי לדעת אם אפשר ללכת לשם, והבחין שאיזה חלק מהגדר היה שבור. אני זוכר איך שהרבי מראדזין קרא לבנו רבי שלמה הי"ד, שאח"כ מילא את מקום אביו באדמורו"ת, הוא קרא לו ואמר: 'שלמה, קח מיד פטיש ומסמרים ותקן מיד כפי שרוב מבריסק אמר'.

"זה היה ביום שישי, אבל בשבת כשהלכנו לשמוע שם קריאת התורה, ונתן לאבא עליה, תוך כדי הקריאה התעורר אצל אאמו"ר איזו שאלה על הספר. החסידים מאד לא נעם להם הדבר - לעורר שאלה על הס"ת של הרבי... ורצו לבטל את דבריו, אבל הרבי היסה אותם בקול וממש צעק בחזקה: 'מה אומר הרב מבריסק?', כך שלא היתה להם ברירה... הרבי בעצמו עלה ובדק את הערעור של אאמו"ר זצ"ל - בסוף אכן התברר שס"ת היה בסדר, אבל זה רק סיפור אחד, המראה על הדרך ארץ של אדמורי"ם כלפי אאמו"ר זצ"ל.

"אבל שם באוטבוצק היה עוד סיפור עם האדמו"ר ה'חסדי דוד' מסוכטשוב זצ"ל, שפעם ערך איזו סעודת יא"צ, והזמין אליה הרבה אדמורי"ם. גם את אאמו"ר, עמו היה שרוי בידידות, הוא הזמין ליא"צ. והיה שם אחד מה'בעלי בתים' מבריסק שהיה חסיד ראדזין, והוא נתלווה לאבא כשהלך אל הרבי מסוכטשוב. אותו 'בעל הבית' סיפר לנו אח"כ, איזה כבוד שכל האדמורי"ם כיבדו את אבינו כשנכנס לסעודה - ממש כבוד מלכים, והוא התבטא אז: 'חבל שה'בעלי בתים' של בריסק לא ראו זאת'..."

בית בריסק ועולם החסידות

"בכלל, אחד הדברים שאפיין את בית בריסק, היה הקשר הנדיר והמיוחד עם הציבור החסידי. זה החל מה'בית הלוי', ואח"כ אצל הגר"ח ואאמו"ר, שהיו בקשרים טובים עם גדולי האדמורי"ם זי"ע.

"לא אחת היה מתבטא אאמו"ר בשבח החסידים, באמרו כי מי שניהל את כל העניינים על הצד היותר טוב בבריסק, היו החסידים שהתגוררו בבריסק. מרן הגר"ח זצוק"ל אף היה נכד של אחד מגדולי חסידי הרבי מקוידניוב זצוק"ל.

"ידוע היה כי התלמידים הגדולים של אאמו"ר היו חסידים. היה יהודי שנקרא ר' מיכל ראשע'ס, ששמו המלא היה ר' מיכל רוננברג. הוא היה תלמיד של בעל ה'תכלת' מראדזין זי"ע, והיה אחד התלמידים הגדולים בבריסק. הגר"ח היה אומר עליו: 'הביטו

בימינו, לא היה בעבר. כשאבא רצה להעניק לילד פרס או תשומת לב, היה קונה לו חומש או סידור חדש! לא צעצוע! אני זוכר פעם, כשחברות הביאו לאחיות שלנו צעצועים, ואבינו חשש שאנחנו - הבנים - נשחק בהם - הוא זרק את הצעצועים מהבית. כך היה החינוך בבית שלנו, שמלבד תורה ויר"ש אין שום דבר רציני בעולם כלל!

"לילד קטן קונים סידור קטן וחמוד, וכך הוא יתחנך שמלבד תורה ותפלה שום דבר אינו שווה בעולם, ולאור זה יגדל בבחרותו, כאשר הבלי העוה"ז יהיו מאוסים ומשוקצים בעינינו!" ומה בדבר טיולים לילדים במשך השנה וכן בימי חול המועד, וזאת בכדי לשחררם במקצת מלחץ הלימודים בו הם נתונים במשך ימות השנה?

ראש הישיבה משיב נחרצות: "קשה לענות על דברים כאלו, כי כל דבר צריך לראות ולהתייחס לגופו של ענין, אולם באופן כללי עלינו לדעת כי כל סגנון החינוך החרדי של היום, אימץ את שיטות החינוך הנכריות חלילה, כאילו ילדים צריכים 'שחרור' טיולים ובילויים, כל דרכי החינוך החדשות הללו אינן נכונות. בדור העבר לא ראינו את זה, ובודאי שלא בבית אבינו הגדול זצ"ל.

"לפני כמה שנים ביקר אצלי פרופ' לחינוך, זקן בן 85 ואמר לי: 'כל שנותיי עסקתי במציאת דרכי חינוך חדשות, את זה למדתי ואת זה לימדתי אחרים. והגעתי למסקנה שהדרך הישנה שנהגו המלמדים בחדרים, זוהי דרך החינוך הנכונה! כל מפעל חיי התגלה לי כטעות גדולה' - זו עדותו של איש מקצוע.

"לא צעצועים ולא שחרור לטיולים אלא להיפך, חינוך של מוסר אמיתי היא היא המחדירה את יראת השמים האמיתית, ואת עול התורה כראוי בקרב הנוער. סגנון החינוך שהיה נהוג בתלמודי התורה, שאתם עוד ראייתם בעצמכם בירושלים שלפני כיוכל שנים, ב'עץ חיים' וב'חיי עולם'. כל דרכי החינוך החדשות של היום - הן יכולות להוות כשלון ח"ו.

"...על דברים גשמיים מעולם לא היכה את בני ביתו. גם בעת שמסר אאמו"ר שיעור, היו הילדים משחקים בחדרו, ואף לפעמים היו הופכים את החדר, כמנהגם של הילדים... ואאמו"ר זצוק"ל היה משים את עצמו אז כאילו הוא לא ראה כלל, כי על דברים שכאלו - הוא לא רק שלא היה מרביץ אלא אפי' לא היה גוער בילדים, כי הרי טבעו של ילד הוא לשחק, ומדוע לגעור בו אפי' שמבלבל את החדר?

"בכלל, אאמו"ר לא נהג כדרך העולם. בדרך העולם כשילד שובר כלי, מתהפך העולם! ההורים כועסים וגוערים בילד, על שהעז לשבור את כלי ולהסב להם הפסד. אולם אצלו - אם היה קורה שילד שובר כלי הוא לא היה מגיב כלום! אפילו לא היה מתייחס לזה! כשאני הייתי ילד ושברתי כלים, לא קיבלתי שום גערה ושום התייחסות, כאילו לא עשיתי כלום, אולם כשהגיע לנדנדוד חטא וכדו' - אז היה יכול להכות, וכך חניך אותנו בבית ליראת חטא.

"בדומה לכך, אירע כאשר פעם ראה אאמו"ר ילד נוטל לתוך

שהיה בא לאאמו"ר זצ"ל כל ערב יוה"כ בכדי לברך ולהתברך. זה היה דבר קבוע, ולא בזה משהו יוצא דופן. וכן עוד רבים מחשובי האדמו"רים עמם היה שרוי אאמו"ר בידידות איתנה, וגלי הערכה וכבוד היה מצידם תדיר כלפי אאמו"ר, ואף אאמו"ר השיב להם בהערכה מופלאה ביותר".

(מתוך שיחה של צוות סופרי עיתון 'המבשר' לקראת חג הסוכות תשע"ג)

על ר' מיכל, כשהוא נכנס עם קושיה הוא מקבל תשובה וכל הזמן הוא חושב ומתעמק במה שאמרת לו. ר' מיכל היה כ"כ מקורב אצל אאמו"ר, שאם בבריסק היו טענות על אאמו"ר, היו הטענות באופן טבעי גם על ר' מיכל...

"ההערכה כלפי אאמו"ר היתה נחלת הכלל גם פה בארץ ישראל, כמו לדוגמה מרן האדמו"ר ה'בית ישראל' מגור זי"ע,

הסיפור היומי

נכנסתי לחדרי, כיביתי את האור והתחלתי לבכות: "אין עוד מלבדו"

רבי מנחם שטיין שליט"א על הסיפור המיוחד של 'אין עוד מלבדו'

בעולם אינו פועל מבלעדי רצון ה' - לא פצצות, לא מחלות, לא מוות ולא עניות. אתה זן ומפרנס לכל - אמרתי ובכיתי - מביצי כנים, שהם הבריות הקטנות ביותר, ועד קרני ראמים. אתה נותן לחם לכל בשר, מאן דיהיב חיי - מי שנותן לי פעימות לב, יהיב מזוני - נותן לי את האמצעים להתקיים. לא לחכמים לחם, וכל מזונותיו של אדם קצובים לו ושום השתדלות לא תעזור.

חשבתי על כל אותם דברים שאנו מסתמכים עליהם: מקרן מכבי וקרן פנסיה ובטלתי אותם מכל וכל - אין בהם ממש, רק אתה יתברך שולח, דואג ומפרנס.

שהיתי שם כעשרים דקות, במהלכם שמעתי שני צלצולים בדלת שאחריהן נפתחה דלת ביתי פעמיים. לא ייחסתי לכך משמעות מיוחדת.

כשיצאתי קבלו את פני הילדים: "אבא, שמעת מה קרה לנו?" והילדים סיפרו בהתרגשות שני סיפורים בלתי שגרתיים שהתרחשו בהפרש של כמה רגעים:

הצלצול הראשון היה ממשפחת לוי בקומה הרביעית. אמם סיפרה כי בתם הנשואה שמתגוררת באופקים ילדה תינוק שבועות ספורים לפני התאריך לפני תאריך הלידה... התינוק, ברוך ה', בריא ושלם במשקל טוב, בליל שבת הקרוב יתקיים 'שלום זכר' וסבא וסבתא, כמובן, מוזמנים. אלא, התעוררה בעיה אחת - בבית משפחת לוי מוכן כל האוכל לשבת כבר ביום חמישי בצהריים, ומאחר שאין הם רוצים לסחוב עמם סירים בנסיעה הארוכה, הם שואלים אם אנו מסכימים להשתמש באוכל שהם הכינו לשבת... חלפו כמה דקות - וצלצול פעמון נוסף בדלת. רומני סוחב אחריו שתי עגלות עמוסות כל טוב, משלוח מ"שפע מהדרין". התברר, שהחנות ערכה מבצע, שכל מי שיקנה באמצע השבוע קניה מעל מאה שקלים יכנס להגרלה, שבה ירוויח הזוכה מזון לשתי שבתות על חשבונם.

"זכיתם", הודיע הרומני, ובטרם היה סיפק ביד משהו להגיב,

השתתפתי בכנס של מחנכים, רבנים ומנהלים בבני ברק ודיברתי בפניהם על ענין האמונה בבורא ועל היסוד שקבע רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, שאדם שיקבע בלבו כי ה' הוא האלוקים ואין מלבדו שום כח בעולם כלל, הקב"ה דואג להסיר מעליו את כל הכוחות והרצונות בעולם שלא יוכלו לפעול עליו מאומה.

כשסיימתי קם ממקומו אחד המחנכים, יהודי כבן ששים, ובקש את רשות הדיבור.

לא נעים לי - פתח - מעולם לא סיפרתי את הדברים שאני רוצה לספר כעת, אבל יש כאן כמאה רבנים שמנחילים עניני אמונה לאלפי ילדים, וחושבני שתהיה תועלת מן הדברים.

מדי יום חמישי בערב אני רגיל להניח על השולחן בסלון או במטבח כחמש מאות שקלים, ואשתי קונה בהם את כל מוצרי המזון הדרושים לה לשבת כולל עופות ודגים, אך באותו שבוע לא היתה ברשותי אפילו אגורה אחת לתת. ניסיתי ללוות סכום כסף כלשהו. אבל לא הצלחתי להשיג מאומה. השעה התאחרה, השעון כבר הורה על שמונה בערב - ולי עדיין אין שום פתרון באופק. חששתי מאוד לשתף את בני הבית במצב, לא רציתי אווירת פחד של עוני, אבל היה לי ברור, שתוך זמן קצר תגענה השאלות, ובפי אין אפילו תשובה אחת.

הדבר היחיד שהחזיר אותי ברגעים הקשים הללו היו דבריו של רבי חיים מוולוז'ין, שכבר מתקופת נישואי הפכו לחלק בלתי נפרד מחיי. שנים ארוכות אני עובד על עצמי כדי לבטל את ההתפעלות מקשרים או פרוטקציות למיניהן, מפרופסורים או עורכי דין מוצלחים במיוחד, ומחדיר בלבי את האמונה שהכל בידי שמיים, כשהקב"ה לא רוצה - לא תעזור שום השתדלות שהיא, וכשהוא רוצה - הדברים מצליחים גם כמעט ללא השתדלות.

נכנסתי אפוא, לחדרי, נעלתי אותו, כיביתי את האור והתחלתי לבכות: "אין עוד מלבדו". בחוץ סברו בני הבית שכנראה נכנסתי ללמוד, אך אני עמדתי שם והתרכזתי באמונה מוחלטת ששום כח

כבר החל לרוקן שקיות בפתח הכניסה.

המחנך מחה מעל מצחו זעה בלתי מורגשת ופרץ בבכי "כך, בדיוק. התרחשו הדברים".

ללמדנו, כי הקרבה שלנו אל הבורא יתברך היא הקובעת אם נהיה נתונים להשגחה פרטית או במעגל רחוק יותר, אם נהיה

נתונים למקרים, לסטטיסטיקות, לחיידקים ווירוסים למיניהם, זרקים כמו קין - או נתונים ישירות בידי הטובות והאהבות של הבורא יתברך.

(רבי מנחם שטיין)

[מתוך 'הגדה של פסח- דורש טוב']

על דא ועל הא

הרבנית שתחיה סיפרה לי שפנתה אליה אישה בבני וסיפרה לה ששום דבר לא הולך לה בחיים

רבי שלום ארוש שליט"א: תדליקו את האור

כל מה שאת צריכה את מקבלת מה', ובשביל לקבל מה' צריכים להיות מחוברים עם ה', וחיבור נקרא ידיעה. ומה היא הידיעה? מה צריכים לדעת? צריכים לדעת שה' הוא אבא אוהב שרוצה שיהיה רק טוב לילדים שלו והוא משגיח על כל אחד מהילדים שלו לטובתו.

אם את לא מרגישה את זה, אז אין לך את העיקר, אין לך את האור, אין לך סיכוי למצוא שום דבר. ולא רק שלא מוצאים, אלא גם החיים עצמם שחורים משחור. תארי לעצמך אדם שיש לו ארמון מפואר מעוצב ומאובזר אבל הכול חשוך ואין שם טיפת אור - האם הוא נהנה מכל היופי והפאר? משל מוכר נוסף הוא מתחום האוכל. אדם שאוכל ולא רואה את האוכל נהנה הרבה פחות, אם בכלל. זו הייתה עיקר תשובתי לאותה אישה.

המאיר לארץ ברחמים

לכן התפילות של אותה אישה ושל כל אחד ואחת צריכות להיות בעיקר על העיקר, כלומר על האור. צריכים לומר לה: "ריבוננו של עולם, אני לא רוצה כלום. אני רק רוצה אותך. אני לא רוצה לחשוב עליך שום מחשבה של שקר, אני לא רוצה לחיות בשקר ובחושך, אני רוצה לחיות את האמת שאתה משגיח עלי ואוהב אותי ואתה אבא טוב ואתה רק רוצה להיטיב ולעשות אתי חסדים גדולים ועצומים לטובתי הנצחית".

ולא מדובר כאן באמונה אלא מדובר כאן בדעת, בידיעה. הידיעה שה' הוא אבא אוהב. וכי יש אבא שלא אוהב את הילדים שלו? וכי יש אבא שלא רוצה שלילדים שלו יהיה כל הטוב שבעולם? וכי יש אבא שלא מצטער כשהילדים שלו סובלים? וכי ה' נהנה לראות אותך סובלת ח"ו? לחשוב כך זה חוסר דעת. צריכים להתחנן ולבקש מהחונן לאדם דעת שייתן לנו דעת שנדע אותו באמת, שנדע כמה הוא אוהב אותנו וכמה הוא רוצה לעזור לנו. ואז כל מהלך החיים שלנו ובעיקר התפילות שלנו יראו אחרת לגמרי.

הרבנית שתחיה סיפרה לי שפנתה אליה אישה גרושה בבכי וסיפרה לה ששום דבר לא הולך לה בחיים: היא לא מצליחה למצוא שידוך חדש והיא לא מצליחה למצוא פרנסה; המצב הזה גורם לה לתנודות קשות במצבי הרוח ולהרגשת תסכול מתמדת. היא מתפללת ומתפללת אבל היא לא רואה שום התקדמות, אפילו לא זיק קטן של אור, היא כבר מרגישה שה' לא שומע אותה, והיא שואלת איך אפשר להמשיך כך, היכן היא טועה, מה עליה לשפר, על מה עליה להתפלל, אולי יש משהו שמעכב אותה. בקיצור, מה לעשות?

אמרתי לרבנית שתגידי לה כך: תגידי לי, אם את מחפשת את הארנק שלך בחדר ויש חושך בחדר - מה הדבר הראשון שאת עושה? את צריכה כמובן להדליק את האור. אין שום טעם לגשש באפלה ללא שום רמז או כיוון. כשאפשר פשוט להדליק את האור ולראות את כל החדר בסקירה אחת. נכון?

זה בדיוק המצב שלך. את בחיפוש קדחתני, אבל לא הדלקת את האור; אז כל המאמצים שלך הם ממש לשווא. אני ממליץ לך "להפסיק את החיפוש" הבלתי יעיל, ופשוט להדליק אור. כשהאור כבוי אין סיכוי לפתור שום בעיה, אבל כשהאור דולק כבר עשית את רוב העבודה.

שלח אורך ואמיתך

ומה זה אומר להדליק אור?

'אור' זה אומר קשר עם ה' - 'כי אשב בחושך ה' אור לי". את עצובה ואת מרגישה שה' לא שומע אותך - זה אומר שאת חיה בשקר. השקר הזה הוא חושך שעוטף אותך ולא נותן לך שום סיכוי להתקדם באמת. וגם כל התפילות שאת מתפללת להשיג את הדברים שאת רוצה הם בשקר. לכן תפסיקי את "החיפוש", כלומר אל תתפללי בכלל על הבעיות שלך.

ומה כן? תתפללי על האמונה, שתחיי את האמת. זה נקרא "להדליק אור", כי האמת היא האור. עליך לחיות את האמת שאת

לה' שאתה חושב עליו שהוא לא רוצה לתת לך.

ולכל בני ישראל היה אור

בעשר המכות ה' מלמד את עם ישראל את יסודות האמונה: שהוא שולט בכל העולם ומשגיח השגחה פרטית על כל נברא וכו', אבל ה"מכה בפטיש", השפיץ של האמונה, מגיע רגע לפני היציאה הגדולה ממצריים - אז מגיעה הידיעה הגדולה, בצורת מכת חושך.

במכת חושך התברר מי חי באור ומי חי בחושך. המצרים היו בוודאי בחושך גדול ולא יכלו אפילו לזוז ממקומם, כי החושך משתק את האדם שיתוק מוחלט. אבל לבני ישראל לא היה שום חושך ואדרבה, האיר להם אור גדול מאוד, והתגלו להם אוצרות גדולים, כדי ללמד אותך שבכל חושך בחיים ישנו אור גדול ועצום ואוצרות גדולים.

אם אתה חי את ה' ואת האמונה אתה נמצא באור, והחיים שלך מתוקים, אתה מוצא אוצרות, ואתה כבר נמצא בגאולה; אבל אם אתה לא חי את האמונה, אז אתה חי בחושך גדול ואתה פשוט תקוע במקום, כמו המצרים שלא יכלו אפילו לזוז ממקומם במכת חושך.

לכן בכל אצלכם תקיעות בחיים תבדקו קודם כול אם האור אצלכם דולק, אל תנסו לפתור שום בעיה בחושך. חבל על הזמן ועל הכוחות. אל תרצו שום דבר, תרצו פשוט לחיות את האמת שה' אוהב אתכם כדי שתחיו באור, ואז תראו שהכול פשוט וקל ויפה ולא זו בלבד שאתם כבר בגאולה הפרטית שלכם, אלא אתם גם מקרבים את הגאולה הכללית של כל העולם.

[מתוך 'חוט של חסד', בא תשפ"א]

כשאתה מבקש משהו מאבא שלך או אפילו מחבר שאוהב אותך ואתה יודע שהוא ישמח לעזור לך - אתה קודם כול ניגש אליו עם הדעת שאתה יודע שהוא אוהב אותך. זה מה שעומד תמיד ברקע. אבל כשאתה ניגש להתפלל בלי דעת, אתה פונה לה' בלי לדעת באמת שהוא רוצה לתת לך - אז אתה כמו אחד שיורה חיצים בצורה עיוורת בלי לכוון ובלי לראות את המטרה שהסיכוי שהוא יפגע שואף לאפס.

עזור לו לעזור לך

באים אלי בחורים שאומרים לי שהם רוצים להתחתן, הם חושבים שאגיד להם להתפלל או לעשות סגולות כאלה ואחרות, ואני רק אומר להם "ומה אתה חושב, האם אתה חושב שה' רוצה שתתחתן?" השאלה הזאת מפתיעה אותם והם מתחילים להתבלבל כי הם לא תמיד בטוחים בכך בעצמם.

יוצא שלפי דעתם להתפלל זה אומר לשכנע את ה'. אבל אני מסביר להם שהם טועים, כי ה' רוצה שהם יתחננו יותר ממה שהם רוצים בעצמם, ורק כך צריכים לגשת אל ה' ולבקש ממנו זיווג, מתוך הידיעה הברורה שה' רוצה לתת, וכשאתה ניגש לתפילה אתה בעצם בא לקבל. כפשוטו.

כל תפילה שלך רק בונה כלים שבהם ה' ייתן לך את השפע, וכביכול "עוזרת" לה' לתת לך את מבוקשך.

כשאתה לא מאמין בזה, זה אומר שאתה בחושך וגם אם אתה מתפלל בחושך הזה - אתה למעשה מונע מבורא עולם לתת לך, אתה מונע ממנו את התענוג שלו ואת גילוי מלכותו שהוא "מקבל" כביכול מזה שהוא ייתן לך, ואתה גורם לו גם צער גדול שהוא מצטער בכל רגע שהוא לא יכול לתת לך, וזה כביכול עלבון

יהלומים מגדולי ישראל

שמעתי מהגאון רבי חיים לאער שליט"א, ראש ישיבת קמניץ לצעירים, מחשובי תלמידיו של רבי אהרן קוטלר, עובדא מפלאה על להט אש התורה שלו

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

בזכות שמקיים סעודת שחרית שהיא כנגד שבת של מתן תורה, דלא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל להתענג בהם בסעודת אכילה ושתייה, אלא כדי לשמח את לבבם לעסוק בהם בדברי תורה (כמובא בירושלמי שבת פט"ו ה"ג); בזכות זה ניצול מדינה של גיהנם, דאין אשו של גיהנם שולט בלומדי התורה שכלה אש". האש ביכולתה לצרף, לעקם, ולשנות צורת דבר נקשה; כך גם התורה משנה ומזככת את האדם, מחדדת את שכלו ומחשבותיו ומעדנת את מידותיו וטבעיו.

חכמי הדורות לימדונו לקח גדול ונורא שעלינו להתבונן בו בפרשת קבלת התורה: לימוד התורה, עליו להיות כנתינתה. בפי כל שגור הביטוי שמקורו מחז"ל "והיו הדברים שמחים ומאירים כנתינתם מסיני"; אין זה רק ביטוי בעלמא - זהו חלק נכבד מצורת לימוד התורה כפי שנדרש מעמנו. נעמוד על כמה נקודות אותן מצאנו בדברי רבותינו ז"ל, ונדע ונפנים את חובתנו כבני תורה. ב'טור' (סימן רצא) מובא שיש להיזהר מאד לאכל שלש סעודות בשבת, והזהיר בכך זוכה להיות ניצול מדינה של גיהנם. בטעם הדבר כתב שם הב"ח: "...ניצול מדינה של גיהנם -

שמעתי מהגאון רבי חיים לאער שליט"א, ראש ישיבת קמניץ לצעירים, מחשובי תלמידיו של רבי אהרן, עבדא מפלאה על להט אש התורה שלו:

בהזדמנות מסימת, עמד על הפרק ביהדות החרדית בארצות הברית, דיון צבורי דחוף ביותר שגבל בפקוח נפש. לצורך כך, בקש מרן הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, ראש ישיבת 'תורה ודעת', להועד בדחיפות עם רעו וידידו רבי אהרן ולהועץ עמו בענין.

רבי אהרן השיב בשלילה לבקשתו של רבי יעקב, שכן באותו היום היה בדעתו להכין את ה'שעור כללי', אותו היה אמור למסר בהיכל הישיבה. על הכנת השעור היה שוקד רבי אהרן שעות רבות, בכל כחו ומאודו, בעמל וביזע. שעוריו נחקקו עלי ספר בסדרת הספרים 'משנת רבי אהרן', שכל המעין בהם נוכח ברמת ההקף, החריפות והעמק הטמונים בשעוריו.

רבי יעקב דחק בו כי הענין אינו סובל דחוי, ואף גובל בפקוח נפש, אולם רבי אהרן נשאר איתן בדעתו ולא הסכים להפגש. "מה אעשה, אני צריך להכין את השעור!" השיב.

רבי יעקב, שהיה מטבעו אדם עדין וננוח, שאל באופן רגוע: "הרי את השעור שלכם מבינים רק מתי מעט של בחורים, בעוד על הפרק עומד ענין חשוב שהוא הצלה לכלל היהדות החרדית!" במענה לשאלה, השיב רבי אהרן: "הן אמת שאת השעור שלי מבינים רק מספר מצמצם של בחורים, אבל את ה'אש' בשעור כלם רואים! את ה'אש' של השעור אי אפשר לבטל!"

ואכן, ספר אחד מנכדיו של רבי אהרן, כי פעם אחת קרה באמצע השעור שכבה פתאום אור החשמל בבית המדרש, והשתררה אפלולית בהיכל. על רקע החשכה היטיבו שומעי לקחו לראות באותו רגע, 'כי קרן עור פניו' של רבי אהרן, ופניו זורחות כשמש בצהרים, עד כי בקשי רב אצרו כח מלהסתכל לעברו!...

(מתוך אוצרותיהם אמלא)

נקודה נוספת מושרשת בטבע האש, שכל העת היא רק עולה ומטפסת כלפי מעלה. כך התורה מרוממת את האדם וגורמת לו לשאוף לעוד ועוד שלמות בכל התחומים. ככל שהאדם יותר מחבר לתורה, אוהב אותה ומוכן להשקיע בה - כך גוברים בו הלהט, החשק והאהבה לתורה, והרי זה כ'סם חיים' בעבורו, המחיה אותו ומעניק לו כחות.

סערת אש התורה של רבי אהרן קוטלר

אחד מאדירי התורה בדורות האחרונים, שהרגישו בו ביתר שאת את אש התורה הבווערת בקרבנו, ותורתו היתה נאמרת מתוך שלהבת אש קדושה וטהורה, היה רבן ומאורן של ישראל, מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, ראש ישיבת ליקווד.

אש התורה ואש הדבקות בנותן התורה לא כבתה ולא דעכה אצל רבי אהרן מיום עמדו על דעתו ועד יומו האחרון, בבחינת "אש תמיד תוקד... לא תכבה". כל מי שזכה לראות את רבי אהרן מתיגע בתורה, משוחח בלמוד עם תלמידים או מוסר שעורים בישיבה - ראה למול עיניו שלהבת חיה ומחזה מרומם ונשגב כמעין נתינת התורה בסיני.

סערת רוחו התמידית בתורה סחפה אל חיקה מאות רבות מבני הגולה, ואף את הרחוקים והמנכרים מדת; ובלהט אש אהבת התורה שיקדה בו הקים עלה של תורה, ובעשר אצבעות בנה במו ידיו את 'עולם התורה' באמריקה, כשליח ההשגחה העליונה להפך את פניה מקצה לקצה.

בביתי ישנו גזיר עתון שהדפס ביום שלמחרת פטירתו של רבי אהרן. כתב העתון מדוח בהרחבה ובהתפעלות מיחדת על כך שרבי אהרן הצליח להקים באמריקה ישיבה גדולה וכולל אברכים המונים כמה מאות לומדים! הדבר היה לפלא, שכן תופעה כזו לא היתה מכרת עד שהגיע רבי אהרן לאמריקה.

הש"ת היומי

המחלים ממחלת הקורונה - האם מחוייב בברכת 'הגומל'?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

ורית, אך התהלך על רגליו כרגיל, אינו בכלל חולה ולא יברך הגומל. אם היה לו חום גבוה ותקפה אותו חולשה, הרי הוא בכלל חולה שנפל למשכב, וכיון שאין רפואה ידועה לקורונה עליו לברך הגומל על כך שלא החמיר מצבו ויצא לחיים.

ואם היה לו צורך בהנשמה, בזה פשוט שיש לו לברך הגומל. והש"ת שומר ישראל ישמור שארית ישראל ויצילנו מן המגפה.

שאלה: אדם שהיה חולה קורונה, והיה לו חום גבוה וחולשה, ובחסדי הש"ת החלים, האם עליו לברך הגומל, או שמא רק אם היה במצב של סכנת חיים, שהיה מונשם ומורדם ח"ו ויצא מכלל סכנה, צריך לברך?

תשובה: הורה מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א שיש לברך הגומל, וחילק בזה ג' אופנים:

אם רק היה מאומת בבדיקה, וכן אם היה לו חוסר בתחושות טעם

איזו מצוות עשה מהתורה מקיים בחור ישיבה המקפיד להתחבר עם חברים יראי שמים?

Yossi Zamir Flashoo

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

ד) אם גרם על ידי סיפורו שחברו יאבד את פרנסתו וכדומה, עובר גם על עשה של 'גר ותושב וחי עמך'... 'וחי אחיך עמך'.
ה) מקבל לשון הרע עובר לפעמים על עשה של 'הוכח תוכיח', אם לא מוכיח את חברו על שמספר לשון הרע (היינו אם יודע שיקבל את תוכחתו, ואפילו אם יש לו ספק בזה. וראה בביאורים ומוספים שיש אומרים שצריך להוכיחו גם אם לא יועיל, וראה עוד שם בפרטי הדברים).

ו) אם מדבק עצמו בחבורה של אנשי רשע ובעלי לשון הרע, עובר גם על עשה של 'ובו תדבק', שחז"ל ביארו בזה שהמצווה היא להתדבק בחכמי התורה וללמוד ממעשיהם, ולכן בוודאי מי שעושה ההיפך ומדבק עצמו בחבורת רשעים, עובר על 'עשה' זה.

בביאורים ומוספים מביאים בזה חידוש מעניין ביותר: כשאדם נמצא בין אנשים בינוניים במעשיהם, אך יש מהם שטובים יותר ויש שטובים פחות - כתב באגרות משה שכאשר מתדבק בבינוניים, שיכול ללמוד מהם מעשים טובים, מקיים 'ובו תדבק'! והוכיח כן מלשון הרמב"ם, שצריך "להתדבק בצדיקים ולהתרחק מהרשעים", ומשמע שהמצווה היא להתדבק תמיד ביותר טובים ולהתרחק מהפחות טובים, ואין כוונתו שרק בהתדבקות בצדיקים גמורים מקיים המצווה.

בסדר הלימוד היומי עומדים עתה באמצע החלק השני מהפתיחה - עשין, בו מונה החפץ חיים על אילו מצוות עשה עובר המספר לשון הרע. טרם שנגיע לסעיפים הנלמדים היום (ה-ו), נזכיר בקצרה את העשין שמנה ה'חפץ חיים' בסעיפים הקודמים שנלמדו בימים שישי ושבת

א) המספר לשון הרע עובר בעשה של 'זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים'. בביאורים ומוספים של 'דרשו' מרחיבים בגדרי מצווה זו, אופני קיומה ותדירות חיובה. ומעניין לציין את המובא שם מדברי ה'חפץ חיים' בספר חובת השמירה בשם הגאון רבי בצלאל מווילנא, שגם על ידי לימוד הלכות לשון הרע מקיימים מצווה זו. וראה שם דעות נוספות בזה.

ב) המספר לשון הרע עובר גם על עשה של 'ואהבת לרעך כמוך'. גם כאן מרחיבים ב'ביאורים ומוספים' בגדרי מצווה זו, ונזכיר רק נידון אחד: אדם שאינו מקפיד על בזיונו - האם המספר עליו לשון הרע עובר על עשה של 'ואהבת' לדעת הגר"ח קנייבסקי הוא אכן עובר, משום שבטלה דעתו אצל כל אדם, ואף שאומר שאינו מקפיד, באמת הוא כן מקפיד.

ג) לפעמים עובר המספר גם על 'בצדק תשפוט עמיתך', כגון שראה אצל חברו מעשה שאפשר לשופטו לזכות או לחובה, וסיפרו כדבר גנות. וגם המקבל לשון הרע עשוי לעבור על איסור זה

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מתוך עשרה ילדים, דווקא הילד שהחזו"א היה סנדק שלו יצא לתרבות רעה. כיצד ייתכן הדבר?

פסחים דף עב

ואחד למולו בשבת

בספר תפוחי חיים שזה מרומזו באתנחתא שתחת תיבת 'השמיני', שאפילו בשבת שהוא יום מנוחה, גם כן ימול בשר ערלתו.

על הפסוק 'וביום השמיני ימול בשר ערלתו' (ויקרא יב ג) דרשו חז"ל במסכת שבת (קלב.) שברית מילה דוחה שבת, וכתב

בריתו של אאע"ה. הסבתא, אמא של אבא, מעוניינת שהאח של אבא [הדוד שלי] יקבל כיבוד בברית. לצערי הלה אינו שומר תורה ומצוות. האם יש לתת לו 'חייקה' משום כבודה או משום קירוב רחוקים, או שמחמת התועלת של התינוק וקדושת מצוות ברית מילה לא לתת לו כיבוד כלל? והאם נתינת 'חייקה' בדרך כזו שהוא ירחיק את התינוק מהסנדק [או שעל כל פנים לא יקרב] תפתור את הבעיה, בכך שבעצם אינו עושה כלום".

וענה מרן הגר"ח שלא לתת לו כלום, אמנם 'חייקה' באופן שלא עושה כלום, זה אפשרי. והוסיף, שסיפר לו אדם שהיו לו עשרה ילדים, כולם מוצלחים בתורה ויראת שמים, למעט אחד שיצא לתרבות רעה, ודוקא אחד זה - החזון איש היה סנדק שלו. הוא בא לחזון איש וסיפר לו את הדבר. שאל אותו החזון איש: למי נתת עמידה לברכות, ברכות וכו', והשיב כי כולם היו אנשים יראים. שוב שאל: ולמי נתת ברכת המזון, והשיב שהיה שם קרוב משפחה שהיו מוכרחים לתת לו כיבוד, והוא לא היה כל כך וכו', ונתן לו ברכת המזון. אמר לו החזון איש: אם כן אני לא אשם.

הרמב"ם בהלכות מילה (פ"ב ה"א) כתב שעכו"ם שמל אין צריך לחזור ולמול שנית. ומקשה השער המלך מדוע א"כ מחללים שבת כדי למול את הבן, הלא אפשר למנות את העכו"ם שימול, ומתרחץ החתם סופר (יו"ד סי' קלב) שאת המצוות עשה המוטלת על האב למול את בנו או על הבית דין, לא ניתן לקיים אלא רק ע"י שליח ישראל שנאמר בו שלוחו של אדם כמותו ולא בגוי שהרי אין שליחות לגוי.

ומקשה בעל ה'פני מבין' שאמנם אין שליחות לנכרי, אך יש שכירות לנכרי והפועל נעשה כשלוחו ממש, ומדוע שלא ישכור את הנכרי למול את בנו כפועל. ובשו"ת גנזי יוסף (סי' עג) כותב ליישב, שאמנם לגבי דיני ממונות נעשה הפועל שליח, משום שגם בן נח מצווה על הדינים, אבל לא לענין מצוה, כשם שלגבי גיטין וקידושין נכרי אינו יכול להיעשות שליח.

כמוצא שלל רב (ויקרא יב ג)

בספר כל משאלותיך (פרשת תזריע) מביא שמרן הגר"ק קנייבסקי שליט"א נשאל במכתב: "אני עומד להכניס את בני

רוצה להרגיש טעם בלימוד? יש לנו בשורה בשבילך!

מוקד 'גישמאק בלימוד' -
במיוחד עבורך
צוות אברכים תלמידי חכמים,
ישתדלו יחד איתך למצוא
את הדרך שגם אתה
תוכל להתענג על נועם צוף
מתיקות התורה הקדושה!

התקשר כבר היום
מוקד 'גישמאק'

17-18-20-800-1 (השיחה חינם)

וישועה קרובה לבוא

המוקד פעיל בימים א-ה, בין השעות 19:30-22:30

האם ילד בן עשר רשאי לאכול תבשיל בשרי ב'תשעת הימים'?

מגיל שש, מגיל תשע, או מהזמן בו מבין הקטן גמרא עם תוספות, שאז יש להניח שהוא יודע גם להבין את ענין החורבן ולהתאבל עליו; ויש אומרים שבזמננו אף קטן בן שתים עשרה אינו יודע להתאבל על החורבן, ולכן אין חובת חינוך לאבילות, אך כאמור, אף קטן שלא הגיע לחינוך, אסור לפחות בבשר בקר וביין.

[משנ"ב תקנא, ע; ביאורים ומוספים דרשו, 87-86]

קטן אסור בבשר ויין ב'תשעת הימים' אף כשלא הגיע לגיל חינוך. ויש אומרים שקטן בן שלוש נְמָטָה, מותר בבשר וביין. ויש שהורו שלקטן שלא הגיע לגיל חינוך לאבילות, רשאי לאכול בשר עוף או תבשיל בשרי, שחומרם איסורם אינה כחומרת איסור בשר בקר.

ובנוגע לגיל חינוך לאבילות, כתבו הפוסקים שיעורים שונים:

מי שותה את היין של ההבדלה ב'תשעת הימים'?

לכתחילה יתכן שצריך להקפיד שיצא גם ידי חובת הבדלה. ויש אומרים שהמבדיל אינו צריך אפילו לטעום מהיין לפני שתייתו על ידי הקטן.

ואם אין במקום קטן בגיל האמור, ישתה המבדיל את היין; ואף יש במקום קטנה בגיל זה, ישתה המבדיל את היין.

[שו"ע תקנא, י, ומשנ"ב ע; ביאורים ומוספים דרשו, 85-84]

לדעת השולחן ערוך, שתיית היין בהבדלה ב'תשעת הימים', מותרת כרגיל. ולדעת הרמ"א, אם יש במקום קטן שהגיע לגיל חינוך להבדלה ולברכות הנהנין, אך לא הגיע לגיל חינוך לאבילות (ראה לעיל) - ישתה הוא את היין.

ויש להקפיד שהילד יצא ידי חובתו בהבדלה זו; ויש שכתבו שבדיעבד די בכך שהילד יצא ידי חובת ברכת 'הגפן', ורק

האם מותר להאיץ את קצב לימוד המסכת כדי לערוך סיום ב'תשעת הימים'?

(במקורות).

ובנוגע לסעודת סיום מסכת - אין להאט או להאיץ את קצב לימוד המסכת כדי לסיימה דווקא בתשעת הימים; וכמו כן, אם בסיום מסכת בזמן אחר לא היה עורך סעודה, יתכן שאין זה ראוי לערוך דווקא בתשעת הימים סעודה עם בשר ויין.

[שו"ע תקנא, י, משנ"ב עג, עה רעו (וראה שם, עז), וביה"ל ד"ה וסיום; ביאורים ומוספים דרשו, 89]

בסעודת ברית מילה, פדיון הבן, או סיום מסכת, הנערכת ב'תשעת הימים', מותר לאכול בשר ולשתות יין. ולמי מותר הדבר? בימים שמראש חודש עד לשבוע שחל בו תשעה באב, ההיתר הוא לכל מי שהיה משתתף בסעודה זו אילו היתה מתקיימת ביום אחר, מחמת ידידותו עם בעלי השמחה, וכדומה. ואילו בשבוע שחל בו תשעה באב - ההיתר הוא רק למעגל מצומצם של אנשים, (ראה

* מנהג בני אשכנז וחלק מבני ספרד, שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין מראש חודש אב עד לתשעה באב; ומנהג רבים מבני ספרד להחמיר בכך רק מב' באב ואילך.
* בכלל איסור בשר ויין ב'תשעת הימים', אסור גם לאכול בשר עוף, ולשתות מיץ ענבים. וכן נכללים באיסור זה כל מאכל ומשקה שמעורבים בהם בשר ויין, כאשר טעם הבשר והיין מורגש בהם.
* מן התורה, נדר אינו חל אלא על 'חפצא', כלומר שהנודר אוסר עליו דבר מסוים שיש בו ממשות, כגון שאוסר עליו בשר באכילה; ובאופן זה, חל הנדר גם על 'דבר מצוה'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לטאטא בשבת חצר מרוצפת?

קרקע שאינה מרוצפת, אלא שאף קרקע מרוצפת אסורה בטאטוא, מחשש שיטעו ויטאטאו קרקע שאינה מרוצפת. וכן פסק הרמ"א, וכן מנהג בני אשכנז.

אולם, במקום שרוב הבתים מרוצפים - וכל שכן במקום שכל הבתים מרוצפים, כבזמננו - ואין גומות בין המרצפות, מותר לטאטא את רצפת הבית כרגיל, אך יש להשתמש במטאטא רך שאין זה 'פסיק רישא' שיישברו שערותיו. ובחצרות הבתים, בגינות ובשדות, אסור, לדעת הרמ"א, לטאטא אף קרקע מרוצפת, כיון שרובן אינן מרוצפות אף בזמננו. וחצר מרוצפת המהווה המשך ישיר לבית מרוצף - יש אומרים שדינה כרצפת הבית, ויש שהסתפק בדבר.

[משנ"ב תקק, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

לדעת ראשונים רבים, אסור לטאטא בשבת קרקע שאינה מרוצפת. וישנן כמה דעות בטעם האיסור, ומהן: א. משום שמזיז בכך את עפר הקרקע, ויש בכך איסור, אם משום 'מוקצה', ואם משום שהטאטוא גורם ליצירת גומות בקרקע, האסורה (מדרבנן) משום מלאכת 'בונה'. ב. משום ש'פסיק רישא' הוא שעל ידי הטאטוא תתמלאנה הגומות שבקרקע בעפר ויושוו פני הקרקע, ויש בזה איסור (דרבנן) משום מלאכת 'בונה'. ועל פי טעמים אלו, אין איסור לטאטא קרקע מרוצפת, שהרי אין בה עפר ולא גומות. ויש מהראשונים שסוברים שאין איסור לטאטא אף קרקע שאינה מרוצפת. ובשולחן ערוך הביא את הדעה הראשונה כדעה עיקרית, ואת הדעה השניה בשם 'יש אומרים'. ויש מהראשונים שסוברים, שלא זו בלבד שאסור לטאטא

הדף בקצרה

(באדיבות פורטל הדף היומי)

דף עב עמוד א

* הגמרא מעמידה את הרישא של המשנה (שבעמוד הקודם) ב"עוקר" ואת הסיפא ב"טועה".
* הגמרא מקשה על דברי רבי יהושע שבמשנה (בעמוד הקודם) הסובר שבכל דבר שיש לו קצבה מחייב רבי יהושע את מי שטעה וחילל שבת, ומאריכה בביאור שיטתו.

דף עב עמוד ב

* לדעת רבי מאיר: השוחט ב"ד בניסן החל בשבת עגל של זבחי שלמים לשם פסח - פטור, אך השוחט בעלי מומים לשם פסח - חייב.
* לדעת רב נחמן: רבי מאיר פוטר גם השוחט חולין ב"ד בניסן החל בשבת לשם פסח.
* לדעת ריש לקיש: מי שנתחלף לו שפוד של נותר בשפוד של בשר קרבן שמצוה לאוכלו ואכלו - חייב חטאת כדין אוכל נותר בשוגג.
* לדעת רבי יוחנן: אם בעל את אשתו בשוגג כשהיא נדה (סמוך לווסתה והיא מעוברת) - חייב, אך אם בעל בשוגג את יבמתו כשהיא נדה - פטור (והגמרא מבררת מיהו התנא עליו הסתמך רבי יוחנן).
* חייב אדם לשמח את אשתו בדבר מצוה.

י"ט בשבט | הרה"ק רבי יצחק אייזיק בהג"ר משה יוסף פרידמן זצ"ל, אב"ד נירעדהאז, בעל 'תפארת יצחק'

יארצייט:

תרנ"ד: הרה"ק רבי יצחק אייזיק בהג"ר משה יוסף פרידמן זצ"ל, אב"ד נירעדהאז, בעל 'תפארת יצחק'.
תרע"ו: הרה"ק רבי שמואל ב"ר יחיאל מיכל אהרן מסלונים זצ"ל בעל 'דברי שמואל'.
תר"ץ: הגה"ק רבי שמעון ב"ר יהודה גרינפלד מסמיהאלי זצ"ל בעל 'שו"ת מהרש"ג'.
תרצ"ו: הרה"ק רבי אלימלך מנחם מנדל ב"ר דב בעריש (מביאלא) זצ"ל מסטריקוב.

לא הוא מכעים - זה מהשי"ת!

הרה"ק בעל ה"שומר אמונים" כתב: אם ירגיל עצמו באמונה של השגחה פרטית, אז לא יכעס על שום דבר, וינצל מעבירות בלי שיעור, כיון שהוא יודע שכל זה רק מהשי"ת, והוא בתוך ההסתרה והנסיון, ואשרי המחזק עצמו בזה האמונה. בודאי הקב"ה מראה לו ניסים ונפלאות תמיד עין בעין.

(שומר אמונים מאמר השגחה פרטית פרק יג)

נשתדל שלא לאבד את שלוות הנפש בעת שמכעיס אותנו, ונזכור שהאדם המכעיס הוא שליח מאת השי"ת להעמיד אותנו בנסיון.

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה